

FYLKESMANNEN I FINNMARK

FINNMÁRKKU FYLKKÁMANNI

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref

Deres dato

Vår ref

Sak 2015/4936

Ark 320

Vår dato

01.03.2016

Saksbehandler/direkte telefon: Stian Lindgård - 78 95 03 17

Høringssvar nytt inntektssystem 2017

Fylkesmannen i Finnmark viser til høringsnotat av 17.12.2015. Fylkesmannen ønsker å komme med noen betraktninger om nytt inntektssystem, med særlig vekt på virkninger av dette for kommunene i Finnmark.

Generelt

Høringsnotatet behandler de prinsipper som et nytt inntakssystem for kommunene skal bygge på. Inntektssystem er ment å være noenlunde nøytralt og robust over tid. Fylkesmannen har derfor forståelse for at de prinsipielle sidene ved inntektssystemet behandles først. Dette medfører imidlertid at totalvirkningen for den enkelte kommune i Finnmark blir vanskelig å vurdere. Kommune er mest opptatt av resultatet av endringene i inntakssystemet for egen kommune. Kommunenes syn på nytt inntektssystem baserer seg på konkrete utslag i beregninger fra KS. I Finnmark virker ikke forslag til nytt inntektssystemet som en pådriver for kommunesammenslåing.

Kostnadsnøkler

Fylkesmannen er positiv til at kostnadsnøkler vektas og revideres årlig. Det er bra at sammenhenger mellom nøklene og ufrivillige kostnadsforskjeller blir endret regelmessig. Årlig justering vil kunne medføre endringer i kommunens årlige rammeoverføringer som kan være uforutsigbare på kort sikt. På lengre sikt vil endringen gi et mer rettferdig inntektssystem som gir kommunene initiativ til å iverksette endringer i tjenestetilbudet i forhold til endringer i tjenestebehov. Det må påpekes at kommuner i fylket vil tape på kriteriet for psykisk utviklingshemmede. Finnmark er også stort i areal, med kommuner med punktbosetting og lang innbyrdes avstand mellom kommunesentrene. Kompensasjon for avstandsulempet blir derfor svært viktig for finnmarkskommunen.

Basistilskuddet

Det foreslås en gradering av basistilskuddet for å unngå å kompensere kommuner for frivillige smådriftsulempet.

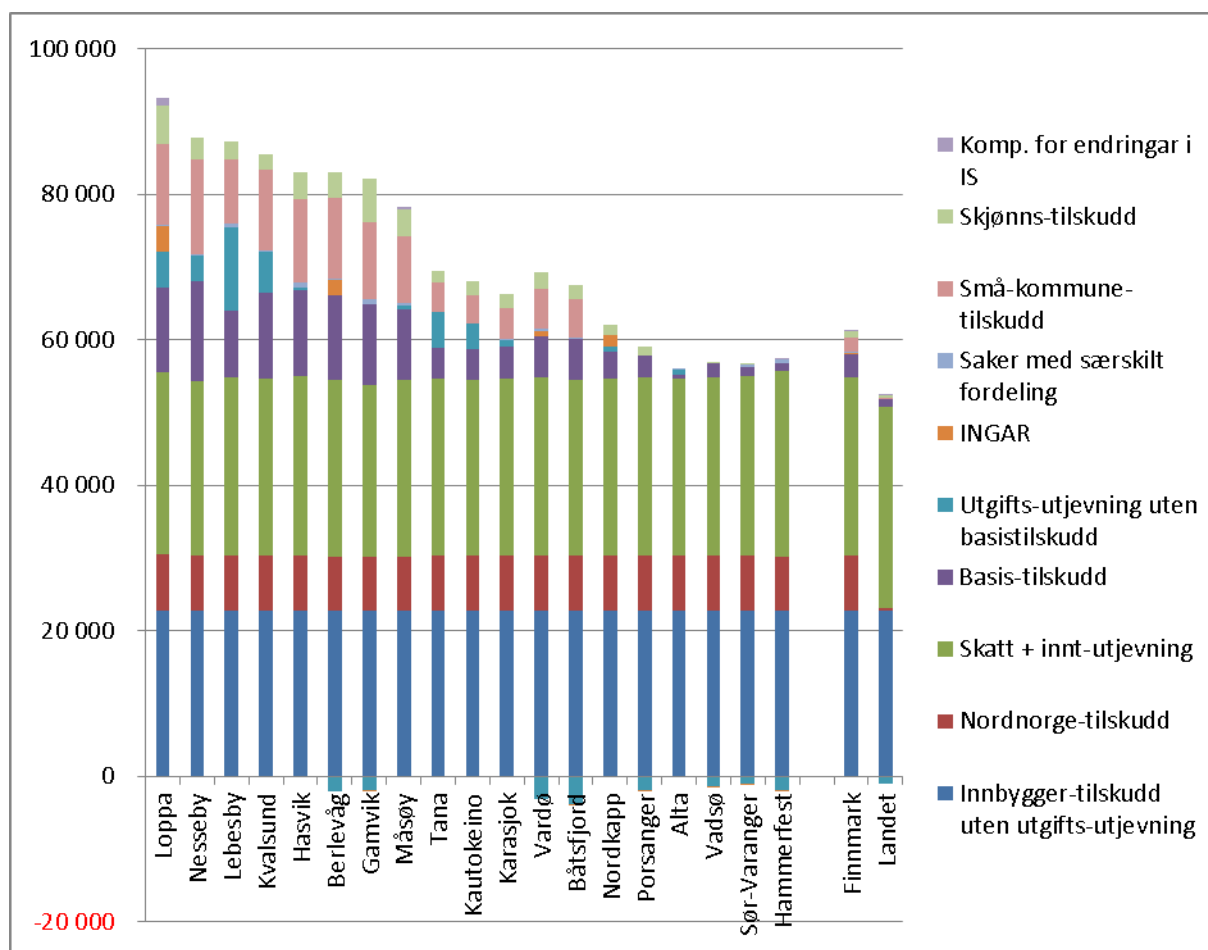
Hvis basistilskuddet graderes så bryter man med prinsippet om full kostnadsutjevning. Basiskriteriet er statistisk testet og har økt forklaringskraft og økt vekt i ny kostnadsnøkkel (fra 2,26% til 2,44) og er ikke mindreverdige som kriterium for å forklare kostnader i forhold til andre kriterier.

KS beregninger for Finnmark viser at uavhengig av hvilket avstandskriterium som velges så vil det være 4 kommuner i Finnmark som får gradert basistilskudd; Alta, Sør-Varanger, Hammerfest og Vadsø. Dette er de 4 «store» kommunene befolkningsmessig i fylket. Disse kommunene ønsker å slå seg sammen med en eller flere nabokommuner og er nødvendige aktører i kommunestrukturprosessen. Mange små nabokommuner til disse er mer avventende til kommunesammenslåing. Denne virkningen påvirker kommunereformprosessen i Finnmark negativt. For de «store» kommunene er kommunestørrelsen dermed ikke en frivillig kostnadsulempe. Modellen er ikke treffsikker i Finnmarks tilfelle. For de 4 «store» Finnmarkskommunene vil gradert basistilskudd kunne redusere driftsinntektene med inntil 2% .

Fylkesmannen i Finnmark ber departementet om å vurdere å tilpasse modellen slik at slike uønskede effekter unngås.

Regionalpolitiske tilskudd

De distriktpolitiske tilskudd er av avgjørende betydning for kommunen i Finnmark. Tilskuddene utgjør en relativt stor andel av rammeoverføringene til kommunene, særlig gjelder dette for de små kommuner i fylket. Tabellen nedenfor viser dette i 2014 tall.

I høringsnotatet foreslås i hovedsak to endringer. Den ene er rydding i tilskuddene, og den andre er en mer nøytral og treffsikker metode for å tildele tilskuddene. Det er vanskelig å uttale seg prinsipielt når man ikke vet hvilke variasjonsmuligheter som eksisterer innenfor det nye prinsippet for fordeling.

Dersom inntektssystemet i mye større grad enn i dag skal baseres på innbyggertall, vil det kunne oppstå utfordringer knyttet til «ufrivillige småkommuner». Problemstillingen oppstår dersom disse kommunene ikke blir slått sammen med andre kommuner. I Finnmark virker ikke inntektssystemet som en pådriver for kommunesammenslåing. For små kommuner er uansett kostnader til produksjon av tjenester i mindre grad er proporsjonal med innbyggertall.

Fylkesmannen i Finnmark vil påpeke at den historiske målsetningen med denne ordningen var en heving av inntektsnivået i landsdelen som var nødvendig på grunn av det lave utbyggingsnivået etter andre verdenskrig, og dels at kommuner i Nord-Norge hadde merkostnader knyttet til klimatiske og strukturelle forhold som ikke ble fanget opp gjennom utgiftsutjevningen.

Fylkesmannen i Finnmark mener at behovet for de regionalpolitiske tilskuddene i Finnmark fortsatt er betydelig. De regionalpolitiske tilskuddene anbefales videreført på dagens nivå.

Med hilsen

Stian Lindgård
Justis- og samfunnsdirektør